

ORKDAL MENIGHETSBLAD

Nr. 10.

Desember 1982

32. årg.

Julemorgen

Omsatt frå svensk

*Vær helsa fagre morgenstund
som av profetars spådomsmunn
oss eingong klårt vart lova.*

*«I tidens fylde», sa Guds ord,
«eg senda vil min son til jord,
min fred til ringe stova».*

Æra

væra

Gud vår Fader!

Englerader

syng for tronen

lovsongsord for Himmelsonen.

*Sann Gud av Ånd og likevel
sant menneske, som all vår sjel
kan tillitsfullt lovsynga.*

*Han kjem til jord med fred og håp
og byd oss ved omvendingsdåp
alt leggja burt som tyngja.*

Ærleg,

kjærleg

møta andre,

dei som vandre

kjærleikslause

og frå sprukne brunnar ause.

*Han tårer gråta skal som vil
forstå vår nød og stå oss bi
med kraften av sin Ande,*

*Han lærer oss sin Faders råd,
gjev signing frå sin eigen dåd,*

*vil lidingskalken blande,
stride,*

lide

dødens smerte,

så vårt hjerte

fred må vinna,

og ein open himmel finna.

*Han kjem hit med vår frelse sendt,
og nådens sol for oss er tendt
skal seg kje' meire dylja.*

Han sjølv vår Frelsar vera vil

om vi vil honom høyra til,

vår Frelsar etterfylgja.

Æra

væra

dei som freden,

himmelgleden

av hans rike

finn og slik vert Jesu like.

K.R.

GODT MOT!

Det folk som vandrer i mørket, får se et stort lys. —

Slik står det hos profeten Esaias i Kap. 9. Mørket er ikke det mørke desembernatten senker over landet. Det er det mørket som skapes av sorgen og angsten og nederlaget og det onde som vi har gjort og som vi stadig gjør, og det gode som vi ikke gjorde, og som vi burde ha gjort.

Di gjernings sorg står og bankar og bed ved din port.

Men svartar er ho som vitnar om det du aldri har gjort.

Det er Tor Jonsson som sier det slik. Det er mange som har det på den måten. Disse er det folk som vandrar i mørket. Dette folket skal se et stort lys. Stort? Vi tenker på dimensjonene. Gud tenker anderledes. Det store lyset er barnet i krybben. Kan det tenkes noe større enn et lite nyfødt barn? Og dette lille nyfødte barnet er Guds løfte om frelse og berging. Løfte er blitt menneske. Ved ham skal det skje. «Julen er kommet med solhverv for hjertene bange».

Alle som vandrer i mørket skal søke Jesusbarnet i krybben og fatte mot. Og alle som vandrer i den klare, lyse dagen skal søke det samme barnet og blir enda gladere.

For enten mørket omgir en eller livet er godt og lett å skape så ska-

forts. side 15

SLEKTERS GANG**Døpte****Orkdal**

- 07.11. Vegard Antonsen
14.11. Bjørn Steven Sundli
14.11. Hans Magnus Kvåle
14.11. Anne Siri Wuttudal

Orkanger

- 24.10. Monica Larsen (Døpt i Brønnøy)
31.10. Per Øyvind Solvang
21.11. Kjell Wormdal

Orkland

- 10.10. Trygve Hjermann Berg
21.11. Laila Synnøve Tveråen
21.11. Berit Kristine Gravdal
21.11. Tor-Erik Gjerstad Tronvoll
21.11. John Magne Selbekk

Vigde**Orkdal**

- 23.10. Stein Terje Tretli (vigd i Alstadhaug)

Orkanger

- 06.11. Halvard Johanny Haugseth og Gunn Irene Bakk
29.10. Svein Magne Haarsaker og Toril Malvik (Vigd hos sorenskr. Trondheim)

Døde**Orkdal**

- 02.10. Hans Sommervold f. 1899
10.10. John O. Haugen f. 1904

- 10.10. Helmer Odin Sletvold f. 1892
27.10. Martin Skaugen f. 1891
03.11. John Hestnes f. 1901
02.11. Olav Skaugen f. 1913
02.11. Jan Otto Sandvik f. 1943
12.11. Jon Henriksen Aunemo f. 1920
10.11. Jenny Sletvold f. 1905

Orkland

- 29.10. Bjørn Helge Kvernvik f. 1961

Orkanger

- 03.11. Ole Røhmesmo f. 1910

Orkdal menighet**Orkdal menighet:**

Fremdeles er søndagsskolene det viktigste redskap for å lære våre barn om Jesus Kristus. Støtt opp om våre søndagsskoler, og hjelp barna til å komme seg dit. I vår menighet er det for tida tre søndagsskoler:

Evjen:

Hver søndag kl. 10.00 hjemme hos Dag Buhaug.

Sølberget:

Annen hver søndag kl. 11.00 hos Elsa og Jan Sturla Jensvoll (på Melåssætra).

Megården:

Hver søndag kl. 10.00. Ledere: Jostein og Julianne Krutvik, Torill og Trygve Eliassen og Jorunn Gjønnes. Mange unger samles hver søndag her til søndagsskole, men selvsagt ønsker vi flere. Her er det god plass!

Søvassli Ungdomssenter

Det vert julefest på ungdomssentret 6/1 kl. 19.

Stor glede!

Speiderne på Evjen har startet opp igjen. Tore Martinsen og Dag Buhaug står som ansvarlige ledere. På de første møtene har nærmere 20 gutter vært samlet. Vi gleder oss over at også denne arbeidsgrenen i vår menighet er i funksjon.

Geitastrand menighet

Barnetreff på Ofstad bedehus 10. desember kl. 16.30. Juleavslutning.

Juletefester for barn på Ofstad.

2. januar kl. 16.00 blir det den årlige juletefester på Ofstad bedehus. Program ved barn. Alle barn med foreldre er velkommen.

Geitastrand

har fått forsangskor til menighets-sangen. Disse fire er viljuge til å leida kyrkjesangen under gudstene: Gunhild Ingebrigtsen, Milla Kvernemo, Gunda Legard, og ANna Aasheim. Velkomne er de til samarbeid.

Orkland menighet**Nyttårsaftnen.**

Også i år samles vi i Moe kirke på årets siste kveld kl. 20.00 La oss samles mange i Guds hus og på den måten innvie det nye året til Herren.

I.U.F. juletefester.

5. juledag (29. des.) har I.U.F. tradisjonen tro juletefester på Svorkmo Misjonshus.

Søndagsskolejuletefesten

blir 2. juledag som vanlig. Dette er festen for de aller minste og opp til besteforeldre. Stedet er Svorkmo Misjonshus.

Speiderjuletefesten.

Denne er i år flyttet til onsdag 5. jan. kl. 19.00. Her blir det underholdning ved speiderne. Andakt. Juletefester. Beværtning og utlodning.

Røddelagets julefest

vert i Svorkmo misjonshus 4/1. Klokkeslett fastsettes seinare.

MENIGHETSBLAD

for Orkdal prestegjeld

7330 Svorkmo

Utgitt av sokneråda i Orkdal

Redaksjonsnemnd:

Gunerius Kjoren Jorhild Ljøkjel

Agnes Singstad

Redaktør:

Kaare Rogstad

Kasserer:

Einar Garberg, 7320 Fannrem.

Postgironummer 3 26 87 29.

Takk for gaver og kontingent.

Ekspedisjon:

Sigmund Gjølsvik, 7300 Orkanger.

Sats, layout og repro:

Fagerli Offset A/S

Trykk Orkanger Offset A/S

til kjernen i tekstene. Her finst ingen overflødige ord. Preknene er korte og konsise og boka kan utmerket godt nyttast som andaktsbok. Ein får ho på bokhandelen.

Knut Liøkelsøy har hug til å koma til ords med dette:

Ved gravferder i dei siste åra, har det vorte bruksmåtene mange gonger at den som har gått bort, eller slekt, ynskjer at dei som vil gjera æra på den som er gått bort, heller enn å gjeva blomer, gjev ei pengegave til eit eller anna formålet, når dei går ut av kyrkja. Men så

vert det lagd lause pengesetler i «skåla» utan at dei pårørande kan få vite kven desse gåvane er frå.

Slik kan ein ikkje få høve til å takke desse om ein så gjerne vilde. Eg og min familie har vore ute for dette 2 gonger i det siste. Så seint som igår fylgde eg ein ven til den siste kvilestaden, og han ville, at om nokon ville syne han ære, skulle gjeve litt i «skåla» til søndagsskolen. Her såg eg at låg lause pengar — Kjære, legg desse i ein konvolutt og skriv namnet ditt utanpå, slik at ein kan få takke deg for gáva

Sverre Lysgaard:

SMÅTT OM MANGT**Først tre julegåvetips**

Orkland mennskor gjev ut ein ny kasett til jul. Den har dei kalla «*LA EN SANG KLINGE I DIN SJEL*» etter åpningsmelodien. Elles finn vi att mange kjende songar og åndelege viser som har vore kjend og har levd i den kristne songskatten i årtider. Mange vil nok gleder seg over denne kasett. Den høver fint for ung og gammel.

Orkdal ungdomskor feirer sitt 5 årsjubileum no i haust: I det høvet gjev dei også ut ein kasett. Her har 14 av ungdomskoret sine salmer og songar fått sin plass. Her får vi høyra ungdommeleg, frisk song som smittar over på oss som lytter. Menighetsbladet vil ynskje til lykke med jubileet. Vi har bivåna at koret har vekse seg stort frå ein spe start og på desse 5 åra har koret vunne seg ein truverdig plass i vårt kormiljø.

Sokneprest H.v. Ola Rise har gjeve ut ein ny preiketaling no i advent. Denne gong er det over 1ste rekkes tekster — 1ste halvår. Rise er vel kjent i vårt prestegjeld frå fleire vikariat her. Derfor er det ei glede å møta han att i denne boka hans. Han har ein eigen evne til å nå inn

Med ett hugger alle landets kirkeklokker inn. Det er Jul.

Fra de spede, liksom sitrende klokker til de dype, malmtunge. En mektig flom av toner som vinden varierer fra svakt hendøende til sterkeste crescendo. Tonene flommer ut over land og folk. De strømmer over snødekte fjellvidder, over daler og flatbygder, inn i stuer og slott, by og land. Julebudskapet, dette så tilsynelatende selv-motsigelsesens tegn, har overlevet både tid og mennesker. Trass motstand i alle variasjoner. Fra den råeste tortur til den mest tillitsvekkende vranglære.

Fred! Hvilket «Fata Morgana» i vår døende verden. Over historiens slagmarker, over tidsstormer og verdensdramaer har budskapet om fred på jord blitt hørt som noe livsfjernt og uopnåelig. Da verdens nasjoner etter den første verdenskrig trådte sammen og organiserte «Folkeforbundet» skrev avisene: Endelig. Som fuglen Fønix der reiste seg opp av asken, vil nå en ny verden stå opp av det store sammenbrudd, og verden skal nå gå en ny gylden tidsalder i møte.

Og resultatet av denne stor-slagne verdensdrøm ble nye millioner av lik strødd over hele ver-

den. Et vanvittig masseslakteri. Sorg, blod, tårer, pinsler ble svaret. «Forente Nasjoner» er bygget opp med de samme verdensdrømmer. Og til hvert år toner julebudskapet: Fred på jord.

Jeg ser ham for meg, der han står, denne snekkersønnen fra Nasaret. Tiltalt for høyforrderi, vranglære, lovbryteri m.m. Fillet, blodig torturrert. Bleik og skitten, hudstrøket av så vel den romerske okkupasjonsmakt som av de religiøse ledere. Jeg betrakter ham. Ingen ante at i hans navn skulle millioner komme til å dø med hans navn på sine lepper. Hans navn skulle komme til å bli trengsel, nød og rikelig til velsignelse. Verdenskriger skulle utløses på grunn av hans navn. Kongeriker styrtes. Kjetterbål skulle komme til å lyse utover Europa i de kommende sekler. Ved hans fødsel skulle en ny tidsregning bli en virkelighet. Videre slo det meg at av alle religionsstiftere er det bare denne som har fått en voldsom død. Ikke hverken før eller senere har noe menneske hatt så stort følge til sitt henrettelsessted som Han. Militær oppmarsj, geistligheten, jøder fra hele den kjente verden, hovedstadens

forts. s. 4

pøbel, asiatiske handelsmenn fulgte sannheten til døden.

Hvem var han? Jesus Kristus Fredsfyrste. Skulle han komme tilbake på samme måte ville han bli korsfestet på ny. Med denne gang av hedningefolket.

Jeg ser svaret over alle verdenshistoriens slagmarker. Det står en flammende skrift over de døde soldater: *Korsfest denne! Gi oss Barabas fri!*

Over et gasskammer i Tyskland står det: «Hans blod kommer over oss og våre barn.»

Hva sa denne fredsfyrste? Jeg er ikke kommet for å skape fred. Men strid. «Dette må forstås rett.» En fyller ikke vin i gamle sekker. Ei heller setter man en lapp på gammelt tøy o.s.v.

Fredsfyrsten kom ikke for å reparere noe som var ødelagt. «En salter ikke kjøtt som er gått i forråtnelse.»

Kristus kom for å legge grunnsteinen til en annen verden. Menneskene har av fri vilje valgt, eller selv bedt om å gi Barabas fri. Samtidig som de bad om at Fredsfyrsten skulle dø.

De tusener av hvite kors over Verdun-sletten i Frankrike. Det berømte beinhuset like ved, hvor blomsten av Europas ungdom 1917 hviler. De tusener av soldatergraver fra siste verdenskrig. De tusener som ligger som beinrester på verdenshavens bunn vitner om at menneskene selv valgte Barabas. Som en sammenhengende rød tråd fra det første brodermord til Viet Nam går krig, ufred oppover de mange sekler.

Men Fred finnes allikevel i denne verden. Mennesker som har mottatt denne fredsfyrste i sitt hjerte, som har trodd på hans navn. Disse har opplevet julebudskapet om fred. Ikke bare for denne oppholdstid, men også den kommende fred som skal herske i den verden som ligger bakenfor de mange kirkegårder.

De to ypperste av skaperverket, mennesket og blomsten, er dog så høyst ulike. Blomsten, dette skjønnne, duftende, dog ubevisst i sin

egen eksistens. Mennesket derimot, du gudbenådede framfor all annen skapning, bevisst eksisterende som et levende vesen, med en udødelig sjel i din barm. Den så ulike lange vegen mellom vugge og grav går du, sannheten vet du. På denne din vandring er du så opp-tatt med den materielle verden, samtidig som du konstant aner susen fra den store evighet. Du har din fornuft. Bruk den. Når så julen ringes inn over land og by i de så ofte mørke snøtunge julaftener, når du hører kirkeklokkene tone gjennom det klare måneskinn eller gjennom grå snøtunge skyer, så

husk: «Se, jeg forkynner eder en stor glede, som skal vederfares alt folk.» Og Gud sa til Abraham: «Ditt avkom skal bli tallrikt som himmelens stjerner, som sand ved havets bredd. Og gjennom deg skal alle jordens slekter velsignes.» Altså ved Kristus.

Så lyder ikke fredsbudskapet forgjeves ved juletid. Millioner har funnet den sanne fred som skal holde i denne verden, og videre inn i den tidløse tilstand som vi kaller evigheten.

Sverre Lysgaard.

SVORKMO PRENTEVERK 1897–1982

Når eg skal skrive noko om Svorkmo Pre teverk så vil dette segje at ein kjem inn på K. M. Elda's livsverk.

Alt i 1876 da Konrad Magnus Elden som ung lærar kom til Svorkmo, tenkte han på og skaffe seg eige prenteverk, men alt i 1890-åra skipa han ungdomslag på Svorkmo, og laget måtte sjølvstøtte ha lagsblad.

Så kjøpte Elda inn eit halvris brevpapir — hefta saman nokre ark og skreiv på første sida: «OLAV». Blad åt Svorkmo Ungdomslag. Kjem ut somtid —. Seinare vart bladet kalla «OLAV NORDMANN». Men Elda tenkte alt i åra fram til 1890 og skaffe seg ei eige avis, og soleis kom den første avisa hans «ORKDØLEN» ut i 1890, og denne var prenta i Trondheim hos ein Johan L. Sundt.

Orkdølen hadde 4 hundre tingarar. Bladet kosta 2 kr. veka, men når Elda og søstra arbeide gratis så «bar» det seg, sa han.

Det hadde før vore prøva med eit par bladtilltak i Ørkedalen, men bae «sula opp». Det var Ørkedalens Tidend» i 1890-åra, og Søndre Trondhjems Amts-avis 10 år seinare.

Alt til 1897 vart «Orkdølen» prenta i Trondheim.

Han tenkte lenge på å kjøpe seg eige presse, men dei var så gruveleg dyre, bortimot 3 tusen kroner. Han var ellers baue ei rimeleg bruka handpresse som stod i Stjørdal, men det vart til at han kjøpte seg eit høveleg prenteverk i Oslo.

Han nemner sjølv i «Kårstuggu» at han slet ikkje hadde så mange pengar den gongen, så han måtte ta opp eit lån på garden på kr. 2500,00. (Altså eit Hypotekbanklån).

Einar Ustad (seinare banksjef i Orkdal Sparebank) var kontorist hos Sorenskriveren, var noko betenkt da han fikk høyre kva han skulde bruke pengane til.

Og dette store tiltaket, for eit stort tiltak var det, skriver K. M. Elda i «Kårstuggu» — eg tek det med for det er forvitneleg lesnad: «Og så kom prentverket til Orkedalsøra. i Jonsokleite 1897, og Vehjelm (son til Elda) kørde det opp i Engan. Arn Sætra var og med, for pressa kom i to kassar

benast frå Tyskland. Namnet på ho «Renaia» frå Frankenhal. Ein montør, Sabel, kom frå Oslo for å vera med å sette saman maskindelane. Men han gjorde minst, — det var Vehjelm som smurde og sette saman maskindelane, Sabel sat mest å spela på drag-spelet hans Vehjelm. For dette «Arbeidet» til montøren fikk Elda ei reking på kroner 93,48. Der var oppført 1ste plass billett på toget, — eg meinte det måtte ha greid seg med 2dre plass, — men nei —.

Så tok den lange arbeidsdagen hans til som leiar av Svorkmo Prenteverk.

K. M. Elda

Arbeidet gjekk for seg i kjellaren under «nystuggu» i Engom, etter at denne var grave ut og gjort mykje større.

Han fekk og tak i ein sers dugande og nøyttug fagmann, Rasmus Kongsik frå Nordfjordeid. Denne var far til den Kongsvik på Orkanger som til dei seinaste årene hadde prentebedrift på Orkanger. Rasmus vart hos Elda i 11 år og han fik ei lære-jente, så dei vart 2.

Så i 1898 tok han til å gjeva ut det landskjende «Næmingen» skrive av og for bonn. Dette bladet kom ut i gong i veka dei 4 første åra, sia kvar 14. dag dei 4 siste. Prisen var heile tida 50 øyre året. Gjennom åra er det ei mengd blad og skrifter som er prenta her. Eg nemer «Trønderungdomen» i 1899, og frå 1904 da «Høgskulebladet» såg dagens ljøs. Såvidt eg veit kjem bladet ut enda og er like friskt som for 80 år sia. I 1907 kom «Fjellposten». «Håløygminne» tidsskrift åt Hålogaland

Historielag børja han å prente og det har halde fram til idag. «Orkdølafylket» tidsskrift for Orkdølafylket Historielag, prenta dei 10 åra det gjekk. Eg kan ellers nemne opp ei lang rad med blad og skrifter som Elda prenta utanom dei som er nemnt før.

Det var: Frilyndt Ungdom i 1917 — Surnadalen i 1900 — Gaulardølen i 1901 — Duens Oljeblad i 1904 — Trøndelagens Avis i 1910 — Orklas Blad, om dette segjer Elda at dette var «Kjæringa» åt orkdølen. Heimkjær — Døvebladet «Tegn og Tale», — Schakrevyen — Målstrid var ein liten blad-lapp som var Eldas eige tiltak. Det «Hvite Bånd» var og prenta ei tid. «Solveg» medl.bl. åt Ut.Tr.lag distriktslosje. «Trekloveret» skrift åt Sanitetslaga i bispedømet. «Bodberaren» «Torshus» kom ut i 1935 var framleis prenta til no.

Nemnst må og det siste bladet Elda gav ut «Orka» i 1950—1951. Ialt gav han ut 26 blad og skrifter. Seinare etter at Bredesen tok over har dei prenta «Skjetleinagrønen» attåt ei heil mengd med menighetsblad og alle årbøker åt historielagene både i Rennebu, Meldal og Orkdal.

Det største bladtilltaket hans Elda var vel «Orkmannen» som byrja koma ut i året 1926 og kom ut stendig til langt ut i siste verdskrigen, i 1944. Alt frå Orkmannen tok til å koma ut tok dottersonen hans, Magne Bredesen, over leinga av prenteverket, og i dette bladet fikk Elda alt det rom han vilde ha til å skrive.

Soleis tok han tid til å fare gardmil-lom i Orkland og skreiv opp alt laust og fast om folka på dem ymse bruka. Soleis vart «GARDTALES I ORKLAND» til — eit sjeldant bokverk som er mykje etterspurd.

I året 1930 bygde Elda seg eige husvære på sjøve «Plassen», og her laga han til godt rom i 1 høgda åt prenteverket, — det hadde vore heller «trong-beie» mange gonger i kjellaren til Engom.

Svorkmo Prenteverk har framover i tida hatt mange dugande folk, og har vore ein sikker arbeidsplass for mange alt til no.

Eg må nemne her: Kristine Sæther

TORFINN SVARTES TANKAR

Alt går framover her i verda. Sjå til døme kor jula har gått framover. No strekker denne høgtida seg over minst to månader. Frå sist i november til langt ut i januar. I min barndom vart det helg og høgtid fyrst juleaften når høgtida vart innringt. No presenterar handelsbuer og varehus jula i små porsjoner utetter heile advent — slik at for både små og store born er jula heilt utvatna når ho endeleg kjem. Og dessutan så har ein ny hovudperson langt på veg tatt plassen Jesusbarnet skulle ha. Det er nissen, den gamle underjordingen — tomten. Han har tatt på seg ein slag engelsk — trur eg — habitt og freistar seg som ein kramkar i førejulsvekene. Når han sett iveg med det store rabalderet sitt så bær det laust med julebord, julegater, førejulsfestar, julekort og pakkesjau på posthuset. Og sanneleg trur eg det held på heilt til vi skriv februar. Ikkje rart at vi har fått det travelt. Det er snart berre ein gamal kårman som har tid til å tenkja på juleved og julefred.

Ungkona strauk på bygda både igår og idag. Og sanneleg er det visst slik at ho skal avgarde i morgon og. Det er både de unges — og de eldres sanitet, misjonslag og husmorlag og kva det no ikkje er. Emmerense er ikkje stort likare ho hell. Rett som det er, fer ho å fyk borte, så det mest ikkje finns kvinnfolk heime til å koka ein aldri så

øriliten kaffisup. Om det så er bonden sjølv så har han det annsamt med så mange ting. Så er det sauallslaget, så er det bondelaget og så —. Ja, det fører ikkje til noko å rekna opp alt.

Det er eit oppjaga tempo over folk. Om eg skal våga meg til å bruka moderne uttrykk, så vil eg beint fram kalla det masets psykologi. Det er det som held på å breider seg i stendig vidare ringar utetter bygdelaga og. Kunne ikkje byfolk ha fått hatt denne sjuka for seg sjølv? Resultata må syna seg på eit eller anna vis. Borna går der og ventar på jula så lenge at når dei har vore med på juletretenning ute på fire—fem stader — arrangert av ivrige velforeningar — som ikkje ansar at dei går handelens ærend, så vert den heilage forventning heilt burte, når far tenner heimen sitt vesle juletre på helgekvelen. Husmora har baka, brygga og vaska så lenge at ho stupar seg i seng den same kveld, og husfaren sit der og undrast på kor siste lønning frå meieriet har tatt vegen, enda så stor ho var denne julemånaden.

Slik held jula på å verta borte, midt i det tusenbeinkrypande julestrev. Det er ekstra trist når ein veit at menneskja i vår generasjon meire enn nokon gong før lengtar etter og treng jula, med heile sin fylde av innhald, Fred, Glede og Ro i sinnet.

Torfinn.

Svorkmo Prenteverk....

som börja i 1924 — Egil Bredesen i 1928 — Solveig Angvik Hansen i 1930 og Tore Høston i 1952. Magne Bredesen var eigar og styrer av Svorkmo Prenteverk i bortimot 50 år, til helse slo feil.

Magne Bredesen

I 1974 selde han det til eit aksjelag med fleire eigarar, og millom dei fleire menighetsblad med res.kap. Inge Eidhamar som styrar, — ein gild styrar etter mit skjøn.

Dei måtte da sjå seg om etter nytt husvære, og da «Hjørnegarden» var til sellings, slo selskapet åt seg dette huset, og dei flytta inn i mai 1974. Dei rådde seg til ei bra settemaskin og ei gild «Snarpresse» og dei har levert mykje godt arbeid. Dei har prenta ei mængd menighetsblad til dei næraste bygder attåt noko faste arbeider som Årbøker o.l.

Som ansvarleg prentar vart tilsett Tore Høston som tok over som ansvarleg prentar og vore det fram til idag.

Me, her oppe i «Øverbygda» vil kjenne stor saknad når denne værde bedrifta — K.M. Elda's livsverk SVORKMO PRENTEVERK inkje er meir —.

Knut Liøkelsøy.

PREST OG KLOKKER

Fra gammelt av hører de ihop, prest og klokker, i godt og vondt, i sorg og glede.

I folkeeventyret går de igjen i det uendelige, i vesser og viser. Presten er da den noe storvyrdige, sjølgode bygdeprelaten, som pukker på embetet og krever respekt for kappe og krage. Som oftest kommer han til kort, trass i både lærdom og danskemål, under mannjamning med den gløgge og kvikke klokkaeren. Han er bygda sitt lette hode, på heimegrunn og med heimemål. Det er derfor han som jamnt trekker det lange strå og får latteren på si side.

Ofte var det ungdommer med ett eller anna lyte som måtte ty til læreryrket. Slik som hadde mist ei hand eller var låghalt eller skrøpelig til helse på annen måte, så de ikke kunne greie det hårde kroppsarbeidet på sjø og land, som krevde sin mann fullt ut. Var han da attpå så uheldig å ha et godt hode og dragning til boka, var han med en gang utpeikt som bygda sin lærer og klokker.

Det var så sant ikke noe misunningsverdige liv. Nesten som legdekalder måtte de flytte fra gard med ungeflokkene ikring seg, og ta til takke med hva som bød seg.

Ofte var de avholdt og sett opp til som de gode mennesker og kloke rådgivere for menigmann som de var. Det beste døme på en sann bygdelærer er vel skolemesteren Bård i «En glad gutt».

Men de var elendig betalt og var som oftest lut fattige og uten gard og grunn. Alt ble krevd av dem, og sjøl kunne de ingenting kreve. De falt likesom midt i mellom. Ikke var de storfolk og ikke var de småfolk, ikke var de bønder og ikke var de embetsmenn. Det var et kastesamfunn, og de var de kastelause, helt og holdent under skolekommisjonens og prestens nåde.

Det sitter enno i vår tid ikke så lite igjen av dette synet hos folk. Det har vi røynsle for som sitter i skolestyrene. Det er alltid godt nok til læreren! Han strever ikke hardere for utkommet! Og sånne ferier! Folk forstår nok at han er nødvendig og ikke kan unnværes, men han må helst ikke stikke hodet alt for høyt! Ikke sjelden merker

vi denne undertonen i ordelaget når det gjelder lærerlønninger og lærerboliger og liknende.

Men etter hvert ser vi hvordan lærerklokkaeren får mer og mer sjølkjensle og vyrdnad for sin stand og sitt arbeid. Kanskje ser vi det tydeligst i tilhøvet til prestens, som han i stillingsmedfør måtte være sammen med både i helg og yrke.

Presten kjenner seg som embetsmann og vil være den fremste, klokkaeren må finne seg i å være nummer to. Men når det så en dag går opp for han at han er like gløgg som prestens og kanskje gløggere, og at hans arbeid er like nødvendig, er det slutt med å bøye seg og føye seg for autoriteten, han vil være likemann og jamnbyrdig.

«Du tror», sier han til kongen i eventyret, «at det er prestens som står her framfor deg, men det er no klokkaeren da!»

Det kunne han si fordi han nettopp med de gløgge svara sine hadde gitt prov for at han var den overlegne.

Vi har ei lita bygdehistorie som setter dette rangstilhøvet mellom prest og klokker, kirke og skole, tydelig i relieff.

Presten skulle i soknebod, klokkaeren måtte være med som medhjelper. Først skulle de over en fjord. Båten lå full av snø. Regelen var at den som først steig inn, skulle måke vekk snøen.

«Vær så god!» sa prestens og ville la klokkaeren sleppe forbi så han kunne ta til med måkinga.

«Nei, prestens først!» sa klokkaeren og sto. Den som måtte gå i båten og måke, var prestens.

Regelen var også at de skulle ro hver sin vei. Det blåste godt fra andre sida fjorden, så den som fikk første rotørn, ville få både motvind og bære å stri med.

«Vær så god!» sa prestens, og satte seg i baskoten som han var vant med. «Nei, prestens først!» sa klokkaeren og sto. Og den som måtte ta til årene, var prestens.

Det var djup snø oppover bakkene dit de skulle. Den som gikk først, ville få en hard jobb med å bryte vei.

«Vær så god!» sa prestens.

«Nei, prestens først!» sa klokkaeren

og sto til den andre la i vei gjennom snøskavlene.

Da så prestens var ferdig med sine gjøremål, skulle de trakteres, som skikk var. De fikk dravle. Der ligger den tynne mysen oppå og den velsmakende søsten oppunder.

«Vær så god!» sa prestens og flidde klokkaeren skåla.

«Nei, prestens alltid først!» sa klokkaeren.

Dette er nok ikke bare ei fornøydlig lita historie. Bakom merker vi den inngrodne motviljen mot den dominerende og maktglade prestetypen fra den tida; da menigmann måtte stå med hatten i handa og helst et stykke uti vegaveita når han far for framom. På folkemunne går det mange frasagn om den myndige prelaten Hans Wråmann, en mektig forkynner og troens forsvarer, men samtidig en sinnatagg som ikke unnså seg for å slå hatten av folk med stokken sin når de ikke var snare nok til å helse. En gang slo han en av konfirmantene fra annekset i golvet, fordi han ikke hadde fått tid til å brette ned ene skafstøvelen sin før han kom inn i kirka. Og da hadde gutten for å nå fram til konfirmantlesinga rodd ei halv mil over en forblåst fjord og etterpå gått ei mil i djup og tung snø.

Men tidene forandrer seg.

Prestens og kirka har fått venne seg til å være nøgd med mysen. Medvind og autoritet har slått over til vedholdende motvind og popularitet. Mer og mer opposisjon, mindre og mindre makt. Ingen stand i landet er blitt så gjennomlyst og gjennomhegla som prestestanden av store og små litterater og av store og små profeter, forfra og bakfra og fra begge sider. Ingen ting var mere lettvent og ufarlig enn å gi prestens et eselspark. Det var jo upassende og forsvare seg sjøl og sin egen stand, og ingen andre fant det umaken verd.

Men ingen ting så galt at det ikke er godt for noe, sier et gammelt ord. Prestestanden har nok fått store og blødende sår av alle disse mer eller mindre rettferdige åtak. Men samtidig har man heldigvis lært litt av kritikken. Det er så omtrent slutt på den stormodige, salvelsesfulle prestetypen, og bra er det. Ut fra en mannsalders samliv med kolleger nordpå og sørpå kan jeg innestå for at det ikke lenger er herren som er idealet, men tjeneren.

forts. side 8

SØLVVARER

til
BARNEDÅP BRYLLUP
KONFIRMASJON
Gullsmed

John
ROHME

7300 Orkanger

Bestill time for fotografering.

Fotograf J. Sødahl

Tlf. 80259

Orkanger

Bøker Leketøy Papir
Damevesker

Nik. Konstads
Bokhandel

7301 Orkanger

Menighetspresten av i dag vil tjene folket, og ser i tjenesten sin eneste eksistensberettigelse. Han vil trøste, hjelpe, bære byrder. Han vil ikke være den rådesjuke, men den rådmilde. Kirka skal være folket sin åndelige heim, der det enkelte menneske skal møte omsorg og forståelse, ikke harde ord og en dømmende peikefinger. Allikevel med et budskap fra oven mere verd enn det kostelige gull, udiskutabelt og evig gyldig.

Når det gjelder læreren, har hans stjerne vært i stadig stigende. Kunnskap og opplysning er jo tidens løsen. Læreren er blitt om ikke nettopp populær, så ialfall noe av et nødvendig onde, og har fått mer og mer av søsten. Skolen er blitt stor og mektig og vil ikke lenger finne seg i noe formynder-skap av sin gamle kirkemoder. Det ene etter det andre av de band som gjennom århundrer har knytt kirke og skole sammen, er no løyst opp eller skåret av. Frigjøringsprosessen er snart slutt.

Læreren av i dag har en glimrende utdannelse, han kan sitt fag og behøver ikke å småkle seg eller gå av veien hverken for prest eller fut. Ofte er han akademiker, har ett og flere bifag, i alle tilfelle har han en moderne lærerskole å bygge på, jamngod og fullt på høgd med andre læreanstalter og fakulteter. Det gir sjølvtrillit og standskjensle.

Læreren av i dag vil helst slippe å være klokke.

Og allikevel, allikevel! Jeg griper meg i å sakne den gamle lærerklokken. Jeg kan ikke for det. Som jeg

sakner den gamle huslegen.

Ikke fordi jeg vil tilbake til det gamle og helst ser læreren som nummer to og bak presten. Tvert imot. Fordi jeg mer og mer skjønner at han den gangen nettopp var nummer én. Fordi han var tjeneren.

Vi må vedgå at læreren av i dag er mye flinkere og langt mere kunnskapsrik enn den gamle skoleholderen. Barna får sikkert mer allsidig opplæring no i mange nyttige fag og gode ting. Og vi må være glad over at læreren har fått bedre levekår og mer av søsten.

Men de hadde sine dyrverdige egenskaper, disse gamle skoleholderne og lærerklokkerne. Det er ikke for ingen ting de har fått en så god figur i eventyret.

Jeg husker en slik underlig attergang fra ei anna tid. Det var visst ofte så som så med disiplinen. Ungene var balstyriige og rebelske og han var så snild så snild. Når han skulle hente dem inn, for de like godt på elva og sto og peikte nese og lo, der nådde han dem ikke! Men han visste jo hva de kom til å gjøre, og så hadde han med seg tørre, varme strømper i ranselen sin. Han visste de kom til å fryse på føttene. Og så lå han da på kne, den gamle læreren, framfor småingene og hjalp dem med å trekke de våte sokkene av og få de tørre på. Slik var han!

Når disse barna ble voksne, forsto de hva for en lærer de hadde hatt. Og de viste ham det. På sine gamle dager fikk han mange tegn på takknemlighet og ærbødighet.

Han hadde lite av søsten, den gamle klokke-læreren. Kanskje litt for lite av standsbevissthet også, muligens var han for smålåten og kravlaus. Men han for vassende i høy snø fra grend til grend med fløyta eller fiolinen og instruerte ungdommen og holdt opplysende foredrag for folket. For ingen ting og for egne utlegg.

Det var barnet som var herren, han var tjeneren.

Det er nettopp det ordet pedagog betyr. En som følger barnet til didaskalos, læreren. Han skulle ha ettersynet med barnet, følge det til lærdomshallene, vente til det var ferdig og så bringe det heim igjen i trygghet.

Når gamle Lyder Sagen kom inn i

en klasse, pleide han å gjøre et djupt bukk for barna. Det var en som spurte hvorfor han gjorde det. Han svarte:

«Jeg bøyer meg i ærbødighet for de mulige eventuelle kunstnere, diktere, vitenskapsmenn, oppdagere som måtte sitte der på pultene!»

Det er bra nok både for prest og klokke at de får litt av søsten. Litt ære og lykke, litt framgang og godlæte må vi vel alle ha for at vi skal trives og orke å gå videre. Arbeideren er sin lønn verd, står det i skriften.

Men det viktigste er ærendet vi er ute i. Vi er soknebud. Vi skal tjene folket. Det er vår eneste raison d'être. Og vi trengs mer enn noensinne. Både læreren og presten, skolen og kirka. Og det er nødvendig at vi ror sammen og i samme båt, både i medvind og i motvind.

Vi er inne i ei veldig kulturkrise. Det er ikke noe geistlig skremmeskudd, det er noe som er fastslått og diskutert til kjedsommelighet av tida sine gløgeste observatører, menn som Kestler, Aldous Huxley, Sartre, på vår heimlege arena en Sigurd Hoel.

Det er som om grunnen har slått revner under oss.

Det moderne menneske famler som i blinde og vet ikke hverken att eller fram. Det har ikke som tidligere epokers mennesker faste normer å holde seg til. Typisk for tida var da et forlag for noen år sia skrev ut en konkurranse om beste besvarelse på moralsspørsmålene, var det boka «Relativitetsmoral» som vant førsteprisen. Meninga var i alt det uvisse og flytende å finne ut om der var noe fast å

Orkla Samvirkelag

12 S-butikker
1 Domus-varehus
BYGGESENTER
ELEKTRISK INSTALLASJON
RØR - SANITÆRAVD.
SYSTEMHUSAVD.
NOROL - SENTER
BILVERKSTED
VERKSTED RADIO/TV
VERKSTED KJØL/FRYS

FA MEDBESTEMMELSE
— BLI MEDLEM I
S-LAGET

S S-LAGET

holde seg til. Men alle prisbesvarel-sene bidrog bare til å gjøre det flytende enda mer flytende. Alt var relativt. Ingen ting fast.

Det er derfor svært liten grunn til å undre seg alt for mye over disiplin-krisa i tida med bandedannelser og ungdomskriminalitet m.m. Etter den uhyre påvirkninga den oppvoksende slekt er utsatt for gjennom magasiner, skjønnlitteratur, populærvitenskapelige propagandaskrifter, kino etc. ville det være mer grunn til å undre seg om det ikke var slik. Heim, skole og kirke er ikke alene om barnas og ungdommens oppdragelse. Påvirkninga utenfra blir sterkere og sterkere samtidig som foreldre og andre foresatte har mindre og mindre å sette opp imot, fordi de sjøl er ofre for den samme relativisme uten fasthet i livssyn og livsførsel.

Det er ikke tvil om at vi er inne i en permanent oppsedingskrise. Skolen bør besinne seg på seg sjøl, så den ikke lar seg bruke til å oppdra ei slekt av kunnskapsrike slubberter. Er det klokt og vel betenkt å bryte alle band med kirka? Kan hende blir det i tilfelle skolen som kommer til å tape mest på at den sekelgamle forbindelsen opphører. Man forneker ikke ustraffet sitt opphav og åndsgrunnlag.

Det er bra å vite hvor Winnipeg ligger og hvor mange innbyggere der er på Borneo og hvem som var keiser i Polen i 1764. Men det kan hende vår tid skal få oppleve at det er av vel så stor betydning at vår ungdom lærer budene å kjenne og blir utstyrt med noen gode salmevers og enkle myndige skriftsteder til å møte livets alvor og påkjenninger med. Det er bra at de får kunnskap om andre kulturer, men enda bedre at de lærer å forstå grunnlaget for sin egen kultur.

Vi hadde en gammel latinlærer. Han hadde et klokt fyndord: «Bedre en snill dumrian enn en lærd lømmel!» Det er ikke de enfoldige som ødelegger verda i dag, det er de kloke og kunnskaps-

rike, som stiller sin vitenskap og intelligens i destruksjonens tjeneste.

Et polsk ordspråk sier: «Det en dum mann ødelegger, er det ikke så farlig med, det er fort gjort å bygge opp igjen. Men det en klok mann ødelegger, det kan ikke engang Gud bygge opp igjen.»

Ikke alt det som kaller seg utvikling, er det samme som framsteg. Mange ganger er det som en tror er moderne og det siste skrik, en skjebnesvanger tilbakegang til lengst forlatte bastioner. Det er vel vår eiga tid med alle sine konsentrasjonsleirer og sin barbariske framferd mot annerledes tenkende det beste prov på. Det har vist seg å være sant det som Albert Schweitzer spådde allerede i tjuetåra, at det bare skulle en verdenskrig til, så ville den siste kulturfernis være avskrapet det europeiske menneske og urmennesket ville stå fram i all sin bestialske gru.

I den kamp om folkets sjel og framtid som vi no er nødt til å stri oss igjennom, var det godt om kirke og skole fant hverandre igjen. At de på nytt kunne dra i soknebud sammen til tjeneste for folket. At i all fall de siste bånd som framleis eksisterer, ikke må bli klipt over, men heller danne overgangen til en ny og sterkere forbindelse. At læreren ikke må være for flau av hopehavet med kirka og dens menn, men gjerne tar sin klokkejobb i ny og ne. Det vil kanskje vise seg å være en hederstilling og en kilde til kraft for læreryrket.

For mange år sia no hadde jeg en opplevelse sammen med skoledirektøren i Troms. Det vil si, den gangen var han nok ikke skoledirektør, men en framrakende lærer og klokke i Gamvik. Vi skulle i et viktig ærend over fjellet til Mehamn, et par mils vei i et nok så kronglete og ekkelt terreng. Det mørkna ute og måtte så å si krype på hender og føtter de siste kilometerne. Til slutt sto vi overfor ei fossende elv uten bro. Det var inga anna råd, av med klærne og ut i det iskalde vatnet! Straumen var stri, elvebotnen besto av kvasse skiferheller på høykant. Det var som å gå på sylter og barberkniver. For så noenlunde å holde oss på beina og greie balansen, måtte vi gå arm i arm og skulder mot skulder. Midt ute i straumen, mens det skar under fotso-lene så tårne spratt, begynte plutselig en av oss å le, og da den andre spurte hva det var, sa han:

«Så godt har aldri Venstre og Arbeiderpartiet gått sammen.»

Han kunne bedre ha sagt:

«Så godt har aldri prest og lærer forstått hvor inderlig de trenger hverandre.»

OPPFOTOGRAFERING AV GAMLE BILDER

Gjør familieveggen komplett.
Vi hjelper Dem med dette.

Fotograf Kvarsnes

Plater og musikk-kassetter
stort utvalg i gitarer.

Tlf. 80 356 Orkanger

Trelast og bygnings-
artikler på lager.
Gunstige priser

Orkdal Sag & Høvleri

Tlf. 82265

SKOTØY

for hele familien.

Ingv. Solbu eftf.

Orkedalsveien 71

7300 Orkanger

CARBOREX

SILISIUMKARBID

— et skarpt produkt på
verdensmarkedet!

Orkla Exolon $\frac{1}{3}$ & Co.

ORKANGER

Helårs-
trim

A. Todal's
Eftf.

Tlf. 80 278
Orkanger.

ORKDALS-SONG

Orkdal vår heimbygd med jårar og grender,
fager og fin ifrå fjell og til fjord.
Kjent og så kjært kvar vårt auge me vender,
fagraste fedraheim er du på jord.
Blånande fjell bakom høgder og haugar,
susande skogar og brusande bekk,
småttjønn og vatn som himmelen laugar,
heimar i emning, ein grønskande flekk.

Orkdal så byrg mellom trøndelagsbygd, heider og hevd ifrå eldgamal tid.
Grytting og Gelmin i sjølvstend og fridom styrde sitt rike så stolt og så strid.
Enno sit bonden som småkong på garden om det kan vera i strevsame kår —
Sonen tek odel og arv etter faren som dei har gjort gjennom hundrede år.

Orkdal vår heimbygd med byen skal verta,
byen med framdrift og vokster kvar tid.
Det er no bygda sitt bankande hjarte,
handtverk, forretning og stor industri.
Jarnvegen driv no kola dei kvite,
går gjennom dalen med folk og med kis.
Fyrste elektrisk i landet, må vite — —
Bate for bygda på mange slags vis.

Orkdal vår heimbygd der Orkla ho blenkjer — —
Blankt som eit solband ho glitrar og skin.
Saman oss bind med si glimande lenke soleis at samhugen syng i vårt sind.
Djupt ifrå hjartom stig tonen og orda,
båren av kjenslor som gjer oss så fjåg — —
Orkdal vår heimbygd, den kjærast' på jorda — —
fagrare fedraheim aldri du såg.

Oline Gjønnes
(8/4—1893 — 17/11—1961)

MOT JUL 1938

Norge savner en Wergeland
Til å ta seg av jødenes sak.
Å, hvor vi trenger hjerter i brand,
Menn med en rygg så rak.

Menn som tør tale et sandhets ord
Mot vold og mot tyranni —
Menn som vil verge vår arme jord
Mot samtidens barbari.

Fatter I ikke, I brautende menn,
At sjelene føres vill,
At leksen må læres om igjen,
I får den jo ikke til!

Europa synker med hurtig fart
Tross luftskib, bane og bil.
Oss diktaturene kverker snart,
Og dør gjør de unge smil.

Og krigens spøkelse reiser seg.
Vi gruer, vi vil ikke se.
Hør menneske, du må omvende deg,
Du må begynne å be.

Det gives kun *en* som oss frelse kan,
Gud steg fra himmelen ned.
Jesus, han var en jøde han.
Og Jesus, han er vår fred.

Snart klokkene ringer til jul igjen,
Tenk på din broder i nød.
Gud vil at jøden skal være din venn,
For begge er Jesus død. —

Skrevet av I. Koren (prestekone i Orkdal 1914—22) i ei tid da Hitler herja som verst og jødane var fritt bytte i Tyskland og seinare alle land Hitlers makt nådde til.

MØTE MED KNUT LIØKELSØY

På Plassen på Svorkmo bur tidlegare stasjonsmester på Thamshavnbanen, Knut Liøkelsøy. Sjølv om det snart er ein halv mannsalder sidan han gjekk inn i pensjonistenes rekke, så seier han sjølv at han aldri har hatt det så travelt som no. Mange jarn i elden har denne livsfriske og aktive pensjonisten. Vi har avlagt Knut Liøkelsøy ein førejulsvit for å prate litt om tidlegare tider og det som rører seg i tida no.

— Det var vel annleis å vekse opp rundt århundreskiftet enn det er i dag, Knut?

— Å ja, eg vaks opp i ein barneflokk med tallet 11 i små kår på Liøkelsøy. Eg kan hugse godt at vi fekk aldri forsyne oss sjølve med mat, unnateke da vi hadde sild, potet og brød på bordet. All anna mat vart rasjonert. Men vi lærte noko veldig viktig, nøysemd.

Som 17-åring begynte eg å arbeide på jernbanen, Thamshavnbanen. Og det var nok eit heilt anna arbeidstempo den gongen enn det er i dag. Det gjekk heile 13 år før formannen sa at vi kunne sette oss og ta 5 min. I førstinga var det 10 timars dag, og eg hadde 27 øre timen da eg starta. Litt rart er det å tenkje på at far aldri såg ein tusenkroningsseddel. I dag er det vanleg.

— Knut Liøkelsøy arbeide på Thamshavnbanen i tida 1917—38 med vedlikehald. Under krigen viterte han jernbanen om kveldane. Så var han knytt til Fannrem stasjon fram til 1953. Og fra da av og fram til 30. april 1963 var han stasjonsmester på Svorkmo stasjon.

I heile 46 år hadde han si teneste i jernbanen.

Det var vel ein merkeleg dag 30. april 1963 da banen vart nedlagt?

— Det skal vere visst. Da var toga fullsette og alle fekk reise gratis.

— Kva seier du så om at det blir

museumsjernbane mellom Løkken og Svorkmo?

— Storarta. Håpar verkeleg at mange vil bli medlemmer i Thamshavnbanens Venner. Eg for min del har ei omtrent ny stasjonsmesteruniform hengande som dei skal få. Det ville no vere fint om dei kunne sette i drift kongevogna. Og det ville ha vore fint om ein når kraftverket er utbygd kunne ha museumsjernbane mellom Fannrem og Løkken.

— Gjennom åra har Knut Liøkelsøy hatt mange interesser. Men først og fremst har han vore oppteken av historia. Mangt har han forska i og utarbeidd. Nettopp er han ferdig med eit storverk: Gardtales i Orkdal der han var formann i arbeidsnemda. Dessuten har han saman med 3 andre fornya gardtales til K.M. Elda.

For tida er han oppteken med eit svært interessant emne; nemleg gransking av gamle ord og vendingar frå heile dalen. Og til dette har han god hjelp frå mange.

— Det er triveleg å kunne sette seg med bøker og skrifter. Og veldig triveleg er det å kunne meddele det ein finn til andre som er interessert og vil bruke det vidare. Rett ofte kjem det folk til meg frå Universitetet i Trondheim som vil ha hjelp med stoff til sær oppgaver.

— Men du har og meir «jordnære» interesser, Knut?

— Interesse for jorda har eg hatt sidan eg var liten. Og det har eg vel

forts. side 14

god forretning - også for deg

9+½% SPAREKONTO MED HØY RENTE + BONUS	10½% FLEXIKONTO FOR STORE INNSKUDD - UTEN UTTAKSGEBYR	5% BRUKSKONTO MED PERSONLIG LÅNERETT INNTIL 5 x NETTO MÅNEDSLØNN
---	--	---

Forretningsbanken %
Midt-Norges
ledende bank
FANNREM - ORKANGER

Konfirmantweekend på Mjuklia

Hver høst arrangeres det weekend for konfirmantene i Orkdal på Mjuklia Ungdomssenter, Berkåk. I oktober var konfirmanjtene ved Grøtte Ungdomsskole på en slik weekend. Fredag 12 — søndag 14. november var turen kommet til de som går på Orkanger ungdomsskole, og vi bringer her et lite glimt fra denne weekenden. Her var konfirmanter både fra Orkdal, Orkanger og Geitastrand menighet representert. Med som ledere var Åshild Sande, Elsa Jensvoll, Audun Slettahjell og Halvor Solheim.

Å dra på konfirmantweekend er ofte blitt et høydepunkt i konfirmanttida. Det er populært, og vi har aldri hørt noen angre på at de ble med, snarere tvert imot. Konfirmantordninga forutsetter at det ved siden av undervisningstimer og gudstjenester, skal arrangeres miljø- og kontaktsamvær for konfirmantene.

En slik weekend vil være en del av den oppgaven.

Det er veldig fint å få være sammen slik ei helg. Vi pleier å avsette mye tid til forskjellige aktiviteter som sveiser oss sammen, f.eks.: uteaktiviteter, turneringer av forskjellige slag, hyggekvelder og tid til å prate sammen, for bare å nevne noe. Dessuten tar vi opp sentrale emner enten i form av bibeltid, film, andakt eller gruppearbeid, og vi synger mye sammen. Det skapes et miljø og en atmosfære på disse weekendene som det ikke er mulig å oppnå i vanlige undervisningstimer, og det setter både konfirmanter og konfirmantlærere stor pris på. Under weekenden spurte vi en av konfirmantene, Sigrun Buhaug fra Evjen, hva hun likte best ved konfirmantopplegget, og da kom svaret: weekend. Og det skulle vel si litt om verdien av ei slik helg!

Her ser vi et glimt fra turneringen med «4 på rad». Konsentrasjonen er på topp.

Vi tok en prat med en av deltakerne på weekenden, Ole Roar Kvernmo fra Gjølme, og stilte ham noen spørsmål:

— Hvorfor ble du med på konfirmantweekend?
— Jeg hadde lyst å være med. Det hørtes interessant og artig ut å bli med på weekend.

— Synes du Mjuklia passer til slike samlinger?

— Ja, utmerket. Her er det stort og mange muligheter til uteaktiviteter. For eksempel riding.

— Hva synes du om weekenden?
— Bra!
— Hva likte du best?

Ole Roar Kvernmo

— Skattejakta på lørdag, og underholdninga på hyggekvelden.

— Var det noe du likte dårlig på weekenden?

— Nei!

— Var maten god?

— Ja, som jeg hadde ventet.

— Har du lært noe på weekenden?

— Ja, jeg har lært mye som vi har hatt på skolen tidligere. Gjennom spørsmål som vi arbeidet med i grupper, fikk jeg frisket opp en del som jeg hadde lært i kristendomstimene tidligere.

— Sov du godt?

— Ja.

— Vi synger en del på disse weekendene. Liker du det?

— Ja.

— En sang som du har lært som du liker godt?

— Ja, denne sangen: «Fader du har skapt meg.»

— Synes du det er gøy å være på weekend?

— Ja.

— Vil du anbefale det til neste års konfirmanter?

— Ja, absolutt.

Juletanker

Gud vil hjelpe deg, derfor kom Jesus. For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.

Johannes evangeliet. 3,16.

Gud vil hjelpe deg, derfor døde Jesus.

Til deg

Dette er et vitnesbyrd skrevet til deg som ikke er kristen. Jeg har ikke skrevet det for å tvinge på deg noe du ikke vil ha, men jeg skriver dette for å fortelle deg om en virkelighet du går glipp av.

Du har sikkert tenkt deg kristendommen som et slit — et ork uten like. Det samme gjorde jeg før jeg ble kristen. Jeg så det hele for meg som et stress. Men først nå ser jeg hvor feil jeg tok. Jeg begynte å tenke, og kom til at enten løy Jesus eller så snakket han sant. Men hvorfor skulle han lyge? Jeg ba Jesus komme inn i livet mitt og styre det, fordi jeg merket at ondskapen i meg selv hindret meg i å komme til han. Og jeg skal si deg at livet har forandret seg radikalt! Jeg har fått et nytt perspektiv og en ny plan og en ny mening med livet!!

Da jeg ble en kristen, ble jeg ikke perfekt. Men da jeg ga livet mitt til Jesus, ble motivet rett! Jeg har alltid hatt det bra, synes jeg, og jeg har aldri hatt noe behov etter kristendommen (trodde jeg). Men først nå ser jeg hvor meningsløst livet mitt var før jeg fikk Jesus.

Nå får du reagere som du vil på dette. Du kan bare blåse i hele greia eller du kan bare le av meg. Det spiller likevel ingen rolle for meg hvordan du reagerer. Alt jeg kan gjøre er å presentere sannheten for deg. Om du velger å gi blaffen, så er det ikke min sak. Jeg kan bare gjenta at du mister *alt* som er verd å ha i livet ditt. Men tør du å ta sjansen, vil du finne ut at det jeg sier her er sant. **MED JESUS BLIR DITT LIV NOE Å SATSE PÅ!**

Stein Åge Hegle

**Alt på én
Uni-Polise**

**Norges
Brannkasse**

Forsikrer alt du setter pris på.
Brannaktbestyrer
Olav Ree, 7300 Orkanger
tlf. 80800 — 80878

Marianne er sint

Av Helga Maria de Presmo

— Mor! Nå er Benedicte så dum igjen. Hun vil alltid bestemme, og vi får aldri bestemme noen ting. Det er mye kjekkere når hun ikke er på besøk. Og vet du, hun sparket ben for meg slik at jeg snublet. Jeg vet ikke om hun mente det, men allikevel . . . Og så vil hun ikke være med noen steder. Å, hun er så dum altså.

Det er Marianne som kommer løpende inn til mor, og ordene nesten snubler i munnen hennes for hun er så veldig sint.

Mor sukker litt for seg selv. Hun setter seg ned og ber Marianne komme bort til henne.

— Jeg skjønner du er sint, og kanskje har du rett i at Benedicte er dum, men kanskje synes hun at du er like dum. Vi er slik vi mennesker at hvis noen blir annerledes enn vi hadde tenkt, så synes vi det er de andre som er dumme. Da vi ble døpt fikk vi Den

Hellige Ånd i gave, og Den Hellige Ånd skal lære oss å leve slik Jesus vil at vi skal leve. Akkurat som epletrærne bærer frukt, så bærer Ånden frukt i livet vårt om vi lar Jesus slippe til. Og vet du hvilke frukter det er, Marianne?

— Det er sikkert noen gode frukter siden de kommer fra Jesus, sier Marianne.

— Ja, hør her: Åndens frukt er kjærlighet, glede, fred, overbærenhet, vennlighet, godhet, trofasthet, tålmodighet og selvbeherskelse.

Vi mennesker er satt til å bære frukt, sier Jesus. Men det gror ingen ting godt hos oss hvis vi ikke lar Jesus slippe til i hjertene våre. Han er lyset. Han gir kraften som bærer fryktene fram. Og da vil andre mennesker synes det er godt å være sammen med oss.

Da Marianne fikk tenkt seg litt om, løp hun ut for å leke med Benedicte.

Julekonkurranse for ung og gammel.

Kva for eit nr. i salmeboka står desse strofene i:

1. Han som med tusen velsigelser vet deg å smykke.
2. — Av Saba kom de konger tre.
3. Gi til du blir rik og varm.
4. Tend lys i hvermanns gård.
5. Fader, Sønn og Ånd tilsammen — være med oss alle amen.
6. Fredleg er hans ferd — Fager er hans gjerd.
7. Jeg kan deg aldri glemme — vel-signet julenatt.
8. Sol og dag er født til siger.
9. La vår bønn i Himlen høres og all gjerning vel utføres.
10. Å vel det land — det hus, den gård.
11. Frå kyrkja inn i stova lat ordet lysa ned.
12. Synger og leker og klapper i eders små hender.
13. I djupaste mørker vart himmelen klår.
14. Og hvis den skinner på min veg.
15. Og hyrdene styrte til krybben sin gang.

Send svar til redaktøren. Vi sett opp eit par premiar.

Svarfrist 15. januar. Resultat i februar-nummeret.

ORKLA BETONGSTASJON
7300 ORKANGER

Grus - Betong
TLF. 80 474

Kristendom og sinnets helse.

I løpet av de siste 30 år har mennesker fra alle verdens siviliserte land konsultert meg. Jeg har behandlet mange hundre pasienter. Blant alle mine pasienter i siste halvdel av livet, la meg si over 35 år gamle — har det ikke vært en eneste hvis problem i siste instans ikke besto i å finne en religiøs sammenheng i livet. En kan trygt si at hver eneste en av dem ble syk fordi han hadde tapt det som levende religion i enhver tidsalder har

gitt sine etterfølgere, og ingen av dem er blitt virkelig helbredet som ikke hadde gjenvunnet sitt religiøse syn, uttaler den verdenskjente psykiateren og sjelelegen C.G. Jung.

Det er sterke ord! Og likefrem oppsiktsvekkende blir de på bakgrunn av hva enkelte av våre hjemlige profeter i dette fag presterer å hevde, — nemlig at religion og tro er «skadelig» og har gjort mange sjelelig syke.

No først ser eg klårt.

Den store tyske dikteren Heinrich Heine fekk i sine siste leveår ein hard og vonlaus sjukdom. Ein av venene hans fortel slik, etter ei vitjing hjå den sjuke:

Eg fann Heine i Paris. Det var reint ille med han. Han var mest blind vorten og skjalv av smerter. Likevel var det eit forklåra uttrykk av fred i anletet hans.

Han talte om lidingane sine som var dei ikkje hans, men ein annan sine, og eg undra meg over å finna ein slik fred hjå han, han som så ofte hadde vore talsmann for fritenkarane.

Til mi undring svara han med ein smil: Min ven, det er Heinrich Heine som segjer dette: Eg har i mange år grubla over livet og eg er

komen til det resultat at det er ein Gud som dømer gjerningane våre. Etter dette livet kjem eit anna der det gode skal få si løn og det vonde si straff.

Har De tvilt på desse sannin-gane, så kast no tvilen overbord og ta lærdom av mitt eksempel, at den einfelste, barnlege trua på Guds nåde og omsut kan hjelpe eit menneskje til utan klage å bera dei verste lidingar.

Det finst dårar som har levd heile livet sitt i vantru og villfaring, og sakner mot til å sanna at dei har teke i miss.

For min eigen del kjenner eg trong til å sanna at eg har forbanna den villfaringa som så lenge har blinda meg. No først ser eg klårt.

Gardtales i Orkdal Retting

I dette bokverket har det vorte ymse feil både i navn og årstal, og ymse anna feil som er retta opp i særskilde rettingsblad som me har prenta.

Rettingane vil bli delt ut til dei innan bygda som har skaffa seg verket. Dei som bur utafor bygda som har kjøpt verket, som me kjenner adresse til, vil få desse sendt i posten. Ellers kan andre, både innan- og utan bygds få desse rettingane ved å vende seg til Kulturnemnda i Orkdal kommune v/sek. Grevskott.

For arbeidsnemnda
Knut Liøkelsøy

Møte med.....

arva frå far min. Eg hugsar at han var den første som brukte schil-salpeter her i dalen, det er noko lignande som salpeter i våre dagar. — Men det er no helst jordbær-dyrkinga som har mi største interesse.

— Og det kan vi sanne. Omtrent på kvar einaste jordfleck rundt husa på Plassen har han planta ut jordbær, så sommardagane er travle dagar for pensjonistparet Marit og Knut Liøkelsøy. Da er dei opp-tatt med å plukke inn hundrevis av liter med bær og bringe dei ut.

— Du er ein fast tilhøyrar i kyrkja både under gudstenestene og på andre tilstellingar?

— Læraren min O.A. Monset skapte i barneåra ei stor interesse for kyrkja og gudstenestelivet. Og spesielt etter at eg vart pensjonist vakna den åndelege sida ved livet mitt. Det å gå til kyrkje fyller ein med ei særleg ro. Det betyr ikkje så mykje kven som er der og preikar. Dette å delta i gudsteneasta er berikande. Heile liturgien med bønner, skriftlesning og salmesong er det berikande å leve seg inn i.

Folket taper mykje fordi dei ikkje går så ofte til gudsteneasta. For meg blir det vondt den dagen eg ikkje kjem til kyrkje.

— Når du tenkjer framover, kva tankar gjer du deg da?

— Eg er ikkje redd for å dø. Eg har opplevd så ufatteleg mykje i livet. Men det som egentleg gjer meg trygg i møte med døden, det er Jesus. Det han har gjort for meg da han døde for mine synder, det har eg teke imot, og sammen med Jesus kjenner eg meg trygg for at eg vil nå fram. Brorson seier det i eit songvers: «Mitt hjerte i meg ler når jeg min grav beser.»

Slik opplever eg det når eg får kvile hos Jesus med livet mitt. Det er så viktig for oss menneske å ordne livet vårt slik at vi alltid er rede, seier Knut Liøkelsøy til slutt.

B. Aa.

Kirketjeneren før og nå

Av prost H. Chr. Mamen

Det arbeidet som kirketjeneren utfører er viktig, og likevel er disse stillinger ikke gamle. De kom i sammenheng med overgangen fra naturalhusholdning til pengehusholdning, men ganske spesielt ble det aktuelt med å få kirketjenere da man i annen halvdel av forrige århundre fikk ovnsfyring i kirkene.

Hvordan klarte man seg i tidligere tider når det gjelder de tjenester som kirketjeneren nå utfører? Det har vært mange løsninger gjennom tidene. I den eldste kirke var det et lavere presteskap som utførte de praktiske oppgaver som alltid er nødvendige. *Ostarien* skulle være dørvokter og ha kirkens nøkkel, *akoluten* var den som sørget for lys i kirken, vin og brød til alteret. Siden utviklet det seg slik at de 4 lavere geistlige grader (*ordines minores*) bare ble stadier og vigslinger som enhver prest måtte gjennomgå på vei til

**SØVASSKJØLEN
FJELLKIRKE**

postgiro 3675436 GJØLME.
EI KIRKESAK FOR ALLE
I ORKDAL.

Orkanger Gartneri

Orkedalsvegen 10

Inneh. Oddny Blomli
Tlf. 80 348

Alle sorter blomster til alle slag
anledninger. Kistepynt utføres.

prestebetet. Hvordan de da ordnet seg med de praktiske tjenester, vet vi ikke. I Norge gikk utviklingen slik: Ingen kirke ble i Norges middelalder vigslet uten at den hadde et visst jordegods hvis avkastning skulle gå til kirkens vedlikehold og drift. Praktiske tjenester har man da kunnet honorere ved at de forskjellige tjenestemenn og kvinner fikk nyde noe av det som dette gods kastet av seg. Sikkert er at et av kirkens embeter, nemlig diakonens, var så viktig at det overlevde reformasjonens omveltninger. Diakonen — på dansk degnen, i Norge klokkeren — ble prestens viktigste medhjelper. Dessuten hadde man *kirkevergen* — curator ecclesiae — det gamle samfunns viktigste tillitsverv. Kirkevergen forvaltet kirkegod-

GODT MOT.....

per han en ny framtid. Han er den allmechtige Guds hand rakt ut mot alle mennesker. Den handa er det trygt og godt å holde tak i.

Alle som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn.

Gledelig jul og godt mot foran det nye året!

Hilsen
Kristen Kyrre Bremer

Orkdal Sparebank

Filialer:
Selbekken — Fannrem
Krokstadøra
Bankbuss

Distriktets egen sparebank

**VÅR NÆRHET
DIN TRYGGHET.**

ORKLA BRANNKASSE
Meldal Orkdal Rindal Skaun

**Alltid et godt
tilbud hos
Solligård Elektriske**

7300 Orkanger

VI ANBEFALER VÅRE
KONSUMMJØLKPRODUKTER
ORKDAL MEIERI
7320 FANNREM

Erik Leland A/S

Dagligvarer
Gaveting
Medisnutsalg.
Vel møtt i butikk og telefon

God jul.

Alt i
Maling — Gulvbelegg
Gardiner

Fannrem Farvehandel
7320 Fannrem tlf. 82 332

set. Klokkeren ledet sangen i kirken, og ble derfor også titulert kirkesanger, han ba inngangs- og utgangsbønnen, hadde kunngjøringer fra kordøren m.m. Klokkeren kunne nok bli pålagt mange praktiske oppgaver. Før vi fikk et ordnet postvesen, vet vi at klokkeren måtte gå med brev og bud. Prestens *medhjelpere*, to menn i hvert sogn skulle fra 1620 utpekes for å bistå presten når det gjelder kirkedisiplinen, disse kunne også sørge for at en mangfoldighet av praktiske oppgaver ble utført. Ordet *kirketjener* finner vi første gang nevnt i U. A. Motzfeldts «Den Norsket Kirkeret» (Chr. a 1844) der det heter: «De saakaldte Kirketjenere i stræng Forstånd findes kun ved Kjøbstadskirkene, og ikke engang ved alle. Deres Forhold kan ikke siges paa nogen Maade juridisk bestemt ...»

Før kirketjenernes tid var det forskjellige måter å ordne klokkeringen på. Det kunne være klokkeren som utførte dette — der hvor tauene til klokkene gikk gjennom taket ned ned til gulvet i kirkeskipet. Men når klokkeren skulle lese inngangsbønnen, kunne han ikke gå helt opp i tårnet for å ringe. Og slik var forholdene de fleste steder. Det er sikkert at klokkerens tittel ikke hadde sammenheng med at han, som et unntak fra regelen, undertiden kunne ringe med kirkens store klokke. Tittelen kom av at klokkeren betjente kirkens lille klokke, en arv fra middelalderen. I den katolske messe ringer man med en liten klokke når forvandlingsunderet finner sted. I den lutherske statskirken ble klok-

ken brukt for å påkalle oppmerksomheten, hvis det var uro i kirken, når presten skulle på prekestolen osv.

Kirkens store klokke i tårnet kunne betjenes av en ringer, slik det har vært vanlig i de riktig store bykirker helt til vår egen tid, eller det kunne være et ærefullt oppdrag som ble utført av kirkeverge eller av prestens medhjelpere eller andre på omgang. Jeg vet ikke om vi i Norge har hatt laug av ringere slik som det fremdeles er i England, men jeg tror at det ville ha kommet hvis vi ikke hadde fått elektrisk, mekanisk ringing. Men hvem det enn er som ringer, bør vi skille mellom det å ringe, kime og klemte, og at man varierer mellom å ringe med kirkens store og mindre klokke.

Jeg har engang lest om en kirketjener i Hallingdal, som tok denne tjenesten meget alvorlig. Når han søndag morgen åpnet gluggene i kirketårnet kastet han et blikk ut over bygda. Hans tanker gikk fra gård til gård, fra hjem til hjem, i sør og nord, i øst og vest. Han kjente menneskene der, han visste om sykdom og prøvelser, han visste om folk som trengte forbønn. Han visste om noen som var trege til å finne veien til kirken, han visste om andre som de alltid kunne regne med. Så begynte han å ringe med klokkene, og tonene bar hans bønn, og klokkene kalte og oppmuntret, de ga uttrykk for takk og glede, de skapte helg og høytid i en hel bygd.

Hva gjorde de før kirketjenernes tid når døde skulle begravnes? I Norsk Lov (1685) hører vi om *graveren* som

egen kirkebetjent. «En saadan findes alltid ved Kjøbstadskirkene, men ingenlunde ved alle Kirker paa Landet» sier Motzfeldt. Hvor det ingen graver fantes, var det familien som tok hånd om dette. Og når gravferden var avsluttet med jordpåkastelse og salmesang, med klokkeklemte og stillhet, da var det sørgekaren som kastet igjen graven. Spadene gikk på omgang. Når arbeidet var avsluttet, ble to spader satt sammen så de dannet et kors — to par spader på hver side av graven.

Plikten til å holde kirken ren påhviler kirkeieren, sier Motzfeldt, som skrev sin kirkerett på den tid da de fleste kirker i landet var i privat eie. Det var etter Den store nordiske krig at Kongen i 1720-årene lot alle kirkene selge — med sitt tilhørende jordegods — for å rette opp statens elendige finanser. Nå skulle altså den private kirkeieren ha ansvaret for vedlikehold og rengjøring av kirken. Både før og siden hadde den enkelte kirke inntekter ved salg av pulpiturer og fine sitteplasser i kirken og ved salg av utsøkte gravplasser på kirkegården eller under kirkegulvet — jo nærmere alteret, jo høyere pris. Det var nok ikke som det skulle være i våre kirker den gang private eiere kasserte inn inntektene, og sparte mest mulig på utgiftene. Da det kommunale selvstyre ble innført med Formannskapsloven av 13. januar 1837 var det ofte at kommunen på menighetens vegne kjøpte kirkene. Vedlikehold og drift av kirken ble nå kommunens sak — på menighetens vegne. Vi fikk et kom-

munalt kirkebudsjett.

Det var kirkevergen som måtte ordne alt med hensyn til rengjøring, og alt det andre i forbindelse med det praktiske. I byene, hvor man hadde mer kontanter å rutte med, var kirketjenerstillingene altså kommet på denne tid — selv om det ikke var alle bykirker hvor dette var gjennomført. Men nå meldte det seg en ny, praktisk tjeneste i kirkene: Man begynte å legge inn vedovner, og behovet for tjenester i kirken økte. En ovn måtte passes, det måtte skaffes ved, ovnen måtte tømmes for aske, ilden måtte holdes vedlike. Nå ble det fart på arbeidet med å få en kirketjener — riktignok var det bare snakk om bistillinger. Men det var mange oppgaver for en kirketjener: Ringing, graving, fyring, rengjøring, stell og pleie av kirkegården. Kanskje skulle han også være belgtreder.

Jeg kjente en mann som i 1932 ble ansatt som kirketjener i en ny kirke. Hans lønn var kr. 500 pr. år. Det var ikke innlagt vann i kirken. Når han skulle vaske, måtte han bære vann fra et hus i nærheten, eller han kjørte spenn med hest og slede. Han fyrte med koks, men da krigen kom, måtte han bruke ved. Og da måtte han sove i kirken for å kunne stå opp med visse mellomrom for å legge ved i ovnen. Nå hadde han fått en betydelig lønnsøkning etterhvert. Noe av nattens ventetimer brukte han til å be, og da knelte han ved alterringen. Kolbjørn het han, og han ble hele Kolbotns Kolbjørn. For han tok imot foreldre som kom for å

få sitt barn døpt, han tok imot brudepar og konfirmanter, han tok imot sørgekaren som skulle ha begravelse — på en slik måte at alle høyaktet ham. Han var fast ved kirkens hoveddør søndag formiddag og delte ut salmebøker og lot alle få følelsen av de var inderlig velsett der de kom. Som pensjonist fortsatte han å ha sin plass ved kirkens hoveddør under gudstjenesten. Det var hans plass så lenge han levde.

Ordet kirketjener er et fint ord, en hederstittel som bør kalle på respekt og ærbødig-

het. Kirketjeneren representerer kirke og menighet overfor publikum i viktige faser av deres liv, ikke så mye ved tale og ord som i handling og holdning.

Vi finner ikke kirketjeneren så ofte i litteraturen; men jeg har en godbit om hvordan rengjøringen av kirken kan foregå. Dette er hentet fra Hans B. Butenschøns «Liturgisk krise» (*Kirke og Kultur, 1977*):

Ennå finnes det steder der en har så stor tro på menneskers hederlighet at kirkene står åpne for dem som ønsker en rolig stund, eller for den nysgjerrige turist. Ved foten av Alpene, i en liten skog, ligger det et slikt kapell, visstnok i tilknytning til et kloster ... Som den tilfeldig besøkende

sitter og lar tankene fly, kommer en liten, litt tykkfallen kvinne inn med bømme og langkost. Hun kneler et øyeblikk i andakt ved den hellige flamme og tar så fatt på sitt arbeid. Hun arbeider effektivt og stille, men samtidig slik at hun hele tiden vender seg mot alteret. Hver gang hun passerer midtgangen, kneler hun i tilbedelse — ikke det rutinerte kniks som vi ofte ser hos katolske messe gutter, nei, en skikkelig kneling, som om det var første gang. Kanskje går hun i egne tanker, kanskje kretser hennes tanke om innkjøp av dagens pølser og sauerkraut. Eller kanskje hennes tanker gjenspeiler hennes fromme rengjøringsarbeid, der vaskebømme og kost blir kar og scepter i en liturgisk handling ...

Kirketjenerens arbeide blir også nevnt i den norsk-amerikanske presten Laurence N. Fields «Blader fra notisboken»

(Minneapolis 1957) hvor det er et kapittel «Hva skjuler alteret?» Her heter det:

«Vår kirke er en liturgisk kirke. Når vi derfor går inn i en av våre kirker, så er det alteret som er det første vi ser. Det gjør inntrykk, selv om det bare er et beskjedent kapell. Kunstner, arkitekt og lommebok har kanskje alle vært begrenset. Alteret peker seg likevel ut. Imidlertid inneholder våre altre ikke noe i likhet med de katolske anuletter. Eller hva er det jeg sier? Noen ganger synes det å være så. Han forteller at han engang var med på det han litt fleipete kaller «en arkeologisk ekspedisjon». De åpnet døren bak alteret i en liten kirke, og der var det fullt til overmål. Det lå et tykt

lag med ærverdig støv. Han hadde følelsen av at det nesten var som å åpne en sarkofag, kanskje Tutankamens grav.

Det første lag var en samling eldre søndagsskolemateriell. Så kom gammel juletrepynt for dagen. Her var rester av nedbrente alterlys, som musa hadde gnagd flittig på. Her var hefter med salmer til begravelser, eldre nummer av menighetsbladet. Bak alterets vakre fasade var det ikke så vakkert. Alteret var blitt pulterkammer.»

Det kan hende at det ikke bare er slik i alteret i en liten landsens kirke i Amerika. Og det er mulig at det ikke alltid er så velstelt i tårnrommene og i selve tårnet, der hvor det ikke så ofte kommer fremmede folk.

Kirketjenerens oppgave endres. Vi kan tenke på at det mange steder nå nyttes gravemaskin på kirkegården. Men på den andre siden øker kravene til stell og orden. I vårt århundre er det blitt vanlig med blomster på alteret. Hvordan arrangeres blomstene på alteret? Det er ikke alltid en kirketjener har så stor sans for slikt. Da bør det være en blomsterkomité, hvis man ikke har en annen av kirkens arbeidere som kan dette. Tekstilene — det blir flere av dem etterhvert. Det trenges et påpasselig tilsyn. Kravet til kirkegårdens stell er stigende. Kirketjeneren bør derfor få adgang til den litteratur som gis ut av Landslaget for kirkegårdskultur, for å få hjelp til å yde sitt beste. Kirketjeneren bør ha et øye på hver finger så han oppdager når det er en elektrisk pære i

kirken som er sluknet, når det er en defekt som må rettes. Er det et bibelord som bør være kirketjenerens rettesnor i arbeidet, så bør det være Salme 69, 10: Nidkjærhet for Herrens hus har fortært meg . . .

De lokale forhold for en kirketjener kan variere. Tenk på hva de moderne arbeidskirker krever av sin kirketjener. Det vesentlige er imidlertid at enhver kirketjener føler at han hører hjemme i et arbeidsfellesskap med prest og klokker, med organist og kateket, med menighetssekretær og diakon, med menighetsråd og kirkeverge. Og at han/hun vet hvorledes en bør ferdes i Guds hus, som er den levende Guds menighet, sannhetens støtte og grunnvoll (1. Tim. 3, 15), at han/hun er menighetens *osterie* og *akolut* — ikke bare en kirkevaktmester. En viktig medarbeider i den lokale menighet.

Kyrkjeringen på Svorkmo

Har bede om ein presentasjon i menighetsbladet. Det er ei forening som kjem saman siste torsdag i kvar mnd. i prestebustaden (som tidast). Dei arbeider for å skaffe midlar til innkjøp av Biblar til brudepar + kasett av bryllupshøg-tida. Det er også denne foreninga som skaffer «Mi kyrkjebok» til 4 åringar. Foreninga vil gjerne ha fleire medlemmer. Har du hug — er du velkommen.

Orkanger menighet

Orkanger Menighet

Menighetens julefest i Orkanger bedehus 4. juledag (28/12) kl. 18. Tale v/Lars Birger Aadland. Program for barna.

Ny klokker i Orkanger

Etter at Agnes Singstad sluttet i

sin stilling, har Ellen Antonsen begynt som ny klokker i Orkanger menighet. Hun ble innsatt under gudstjenesten 31. oktober, og vi vil ønske henne velkommen i tjenesten og ønsker henne alt godt.

Samtidig begynte Ellen Antonsen som ny rengjøringshjelp i kirka og kapellet etter at Målfrid Hoel sluttet. Vi vil takke fru Hoel for den innsatsen hun gjorde i denne stillingen.

Kjolen
finner De hos

Dagny Korsli A.s

BARDSHAUG
Tlf. 80 395

GUNNAR MELÅS EFTF.

Assortert Handelsforretning
Diesel, Bensin og oljer
Tlf. (074) 83 829
Asbjørnslettet

**GODT OG
VELSIGNET
NYTT ÅR
ønskes alle
i våre
menigheter!**

VELKOMEN TIL KYRKJA

19/12 4. søndag i advent

Orkdal kl. 11:
Familiegudst. v/prost Rogstad
«Vi syng jula inn»
Ungdomskoret medv.
Offer til menighetsarbeidet.

Orkanger kl. 11:

Høymesse ved kalls.kap. Sletta-hjell.
Nattverd. Offer til menighetsarbeidet.

Geitastrand kl. 20:

Lysmesse v/kateket Solheim og res.-kap. Aasen.
Buss frå Husdalen.

24/12 juleaften

Orkdal sjuke- og aldersheim kl. 11:
Juleandakt v/prost Rogstad

Orkanger aldersheim kl. 11:

Juleandakt v/kallskap. Sletta-hjell.

Orkdal kl. 16:

Barnegudst. v/res. kap. Aasen.
Offer til innkjøp av piano til kyrkja

Orkanger kl. 16:

Barnegudstjeneste v/prost Rogstad.

Moe kl. 16:

Barnebudstjeneste v/kallskap. Sletta-hjell. Offer til barnarbeid.

Orkdal san.f. sjukehus kl. 16:

Juleandakt v/kateket Solheim.

25/12 juledag

Orkdal kl. 11:
Høgtidsgudst. v/prost Rogstad.
Orkdal mannskor medvirker.
Offer til NMS.

Orkanger kl. 11:

Høgtidsgudst. v/kallskap. Sletta-hjell.
Offer til NMS.

Moe kl. 11:

Høgtidsgudst. v/res.kap. Aasen.
Offer til NMS.

Geitastrand kl. 16:

Høgtidsgudst. v/prost Rogstad.
Gjølme blandakor medvirker.
Offer til NMS. Buss frå Råbygda.

Orkdal kl. 20:

Julekonsert.

31/12 Nyttårsaften

Orkanger kl. 18:
Nyttårskonsert

Moe kl. 20:

Nyttårsmesse v/res.kap. Aasen.

1/1 Nyttårsdag:

Orkdal kl. 11:
Høgmesse v/kallskap. Sletta-hjell.
Offer til Den Norske sjømannsmisjon.

Orkanger kl. 11:

Høgmesse v/res.kap. Aasen.

Geitastrand kl. 11:

Høgmesse v/prost Rogstad.
Offer til Sjømannsmisjonen.
Buss frå Råbygda.

9/1 1. s. e. Kr. Openb.dag

Orkanger kl. 11:
Høgmesse v/prost Rogstad.
Nattverd.
Offer til menighetsarbeidet.

Moe kl. 11:

Høgmesse v/kallskap. Sletta-hjell.
Nattverd.
Offer til IKO.

Stokkhaugen kl. 11:

Gudst. møte v/res.kap. Aasen.

Vaktliste:

18—19. des.: Aasen
24—25. des.: Rogstad
26. des.: Sletta-hjell
31. des. Aasen
1 — 2. jan. Rogstad
8 — 9 jan. Sletta-hjell

ORKDAL MINNEFOND

De får blankettar hos:
Gunnar Melås, Kåre Gjønnnes, Jan Magne Fagerholt, Sissel Solem, Einar Bjørndal, Borghild Asphjell, Dagny Korsli, Harald Hukkelås, Bankane, Alfhild Engen.

ORKLAND MINNEFOND

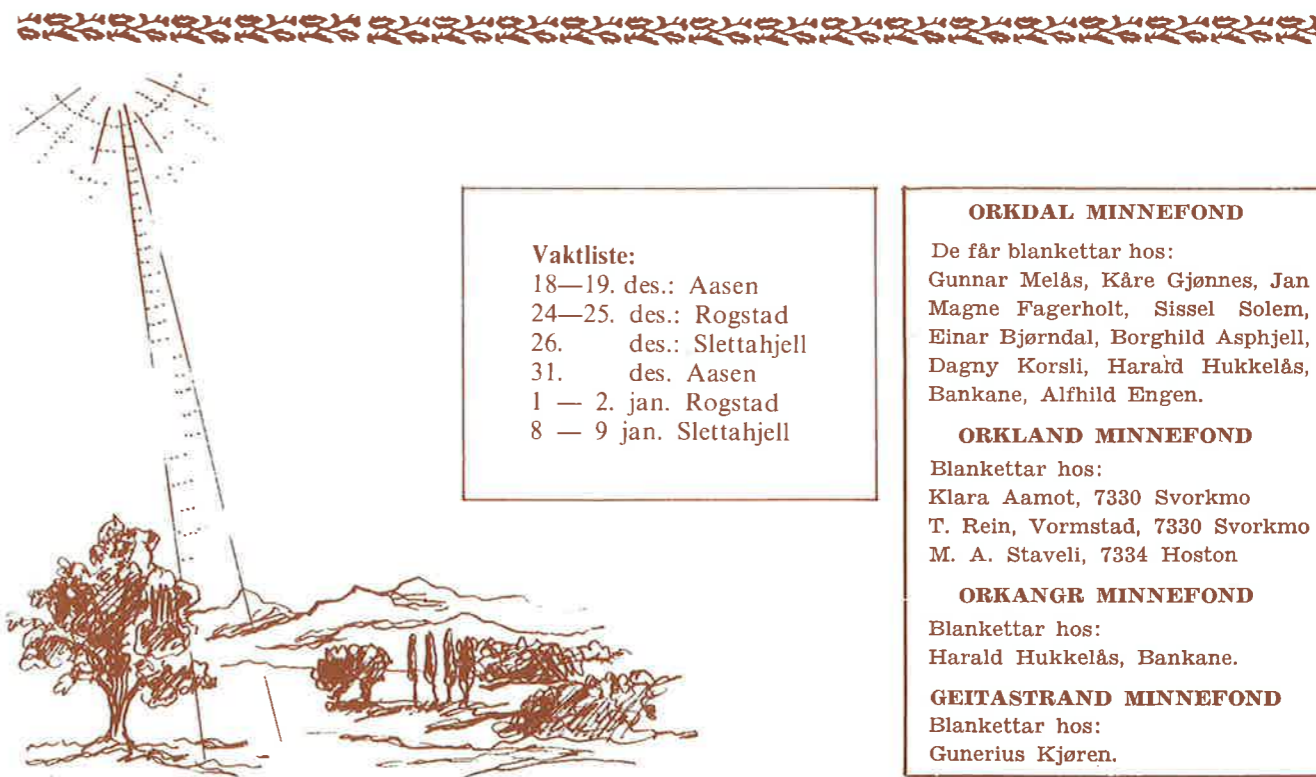
Blankettar hos:
Klara Aamot, 7330 Svorkmo
T. Rein, Vormstad, 7330 Svorkmo
M. A. Staveli, 7334 Hoston

ORKANGER MINNEFOND

Blankettar hos:
Harald Hukkelås, Bankane.

GEITASTRAND MINNEFOND

Blankettar hos:
Gunerius Kjøren.

JUL

Kristian Ofstad

Eg er så glad i ju - la for ho skal min-ne

om - den sig-na krub-begjes-ten som frå det hø-ge kom.

Eg er så glad i jula,
for ho skal minne om
den signa krubbegjesten
som frå det høge kom.

Det byrja vent i stallen,
— Guds son er enno til
og kjem med frelsargåva
i kjærleik varm og mild.

Då blenkte himmelstjerna,
og englar song i kor,
om han som Herren sende
med ljøs til mørke jord.

Eg er så glad i jula,
då held eg høgtidsfest.
— Ja, lukka er å leva
med Krist som heidersgjest.

Leif Ofstad